

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön. — ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok,
gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi
és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. — Egy példány 10 fillér.FELELŐS SZERKESZTŐ: BETEGH PÁL LAPTULAJDONOS
FŐMUNKATÁRS: FÜLEI SZ. LAJOS.SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a
kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Apróhirdetések szavankint
4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint
Nyílt-tér sora 1 K. — M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. sz. —

Kedd.

(1.) Udvarhely nevével szoros összefüggésben van e szó. Valóságos fogalomvá vált. Ismeretesek ezek a kifejezések: nagy kedd volt; holnapután Udvarhelyt nagy kedd lesz. Sőt hallottam már azt is egy-egy jámbor bolygó kereskedő székelytől: Marosvásárhelyt csütörtökön van kedd. Ezek az idegen előtt érthetetlen furcsaságok-igen természetesen -- s a székely nyelvbéli abstraháló tehetséget tekintetbe véve, mely mindent igyekszik egy fogalom alá vonni, röviden kifejezni; úgy, hogy néha téves abstrahálások, társítások folytán némely szónak érthetetlen vagy száz értelmű jelentést tulajdonít -- szinte logikusnak is látszik.

Mi az a kedd? A hét 2-ik napjának elnevezése. Dehogyan az!

Az őstermelő székely gazdasági tevékenységének delelő napja; nehéz szomjúságtól tikkadónak ital vize: munka jutalmazásának gyűjtő lencséje; olaj a kitüzésedett tengelyre: heti vásár.

A legegységibb látszattól következtethetünk arra, hogy a heti vásár vármegyénk gazdasági életében mily nagy szerepet játszik. Fölösleges statisztikailag kimutatni, hogy egyedüli piac vármegyénkben Székelyudvarhely. Keresztur ugyan protestál ez állítás ellen, fenntartja konkurens jogát: de bizony — szomorú tény — csak Udvarhely jöhet piac számba. Kivitelünk (képletes kifejezés) elenyésző csekélység. A fentebb érintett kifejezések legszebben bizonyítják felületes szemlélő előtt is állításomat. A heti vásár: kedd és punktum. A kereszturi, baróthi, pláne messze vidéki heti vásárt

nem veszi komolyan egy székely sem: napjukból nem alkot fogalmat, mint ami keddünkből.

Jöjünk tehát tisztába azzal, hogy nálunk a keddek fontos szerepe van és pedig gazdasági előnyökkel járó szerepe. De lehetetlen meg nem látni, hogy vannak a hetivásárnak erkölcsi, sőt gazdasági kárai is. Könnyű kitalálni, hogy mire célok: a részegeskedésre, pálinkázásra. A kedd titulus bibendi; több ennél: kikényszerítője a pálinkázásnak. Nem merész állítás ez — valóság.

Hogy ez morális kár, tudja mindenki; hogy gazdasági hátrány, arról sem kell beszélnem.

Ez tény — tehát változtatni kell, illetve kéne rajta. Bonyolult kérdés, mert ezer oka van.

Szeretik úgy feltüntetni a székelységet, mint korhely, demoralizált típust. S ebben keresik a nagyfokú pálinkaélvezet okát. Tévedés. Tiltakozik ez ellen a székely faji jelleg, mely mindenben nemes és csak ott gyöngye, a hoi tulhajtja a nemesiséget. A cinikusságban kegyetlen nyomor vigyorgó nézése determinálta székely népünk testét, lelki vágyát korcsosá, pálinkát áhítózóvá tette.

Nem csak a pálinka teszi tönkre szűkebb közigazdaságunkat, hanem egyéb nyomorok, melyeknek kifolyása a részegeskedés.

Hösi lélek kell ahoz, hogy tán századokon át tartó, politikai és gazdasági zűlélt viszonyok között rá ne adja magát egy népfaj — hogy így mondjam — elkeseredésében az italra. S a székelyben nem is hiányzott a hösi lélek, alapjában most

sem; de sokkal hosszabb és folytonosabb volt szenvedése, minthogy századról-századra átöröklés folytán bele ne oltotta volna az elkeseredés érzetét különben hösi lelkébe s ennek eo-ipso, emberi törvények szerint, következménye az ital szeretete.

Hogy tehát székely népünket a pálinka átkos hatásától megóvjuk, ne az örökös korholásban találjunk orvoslást, mert ez által csak az elkeseredés parázsáról fujuk le a hamut.

A pálinka-vágy betegségét előidéző okokat kell megszüntetnünk -- az általános nyomort s megszűnik a részegségi hajlam is. Mihelyt a székely türhető anyagi viszonyok közé jut -- vetközni kezdi minden ráragadott hibáját, mert azok nem az övéi, a nyomoruság piszkolta be vele.

Természetesen ez nem zárja ki, hogy alkalmas uton ne ellensúlyozzuk az alkoholizmus terjedését. Minden erkölcsi és jogi kényszert fel kell használnunk e betegség orvoslására.

Erkölcsi uton segíteni első kötelessége a papnak, tanítónak. Hatalmas eszköz van kezükben: a vallás. Ha képes a vallás világháborukat eredményezni, hogyne tudna egy községet teljes pap, tanító útján helyes modorban nevelni?

Jogi uton ellensúlyozni igen nehéz, mert törvényeink határozott felhívást tartalmaznak az alkohol fogyasztására. Helytelen politika ez a modern finánc politika. Nem egy ember itt hibás: az egész politikai felfogás, melynek kifejezője a törvényhozó testület. Az látja helyesnek a helytelent, s kerüli el figyelmével azt, hogy gazdaságilag is több haszna van az államnak, ha az alkohol, illetve a szesz gyártás

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGÁJA.

Első szereplésem.

— A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárcája. —

Irta: B. B.

Manapság mindenki arra törekszik, hogy tudományban föltulmulja a másikat. De fő, hogy legalább a l á t s z a t minden téren meglegyen. Férfiakat, nőket, egyaránt hatalmába kerít a tudásvágy s főképp a tudásnak lehetőleg jó nagyító üvegen át való mutogatási vágya. A nők tulnyomó része is igyekszik, hogy szellemben gazdagnak lássék. Épen azért a közönséges házimunkát, mely minden nőnek hivatása lenne, ami őket szépekké, kedvesekké teszi, megvetik, lealázónak tartják. Így aztán már ósdi fölfogásra, nagy szellemi szegénységre vall, ha valamely intelligens körhöz tartozó asszony vagy leány „főzésről, tyukokról, malacokról“ s más efféle prózai dolgokról kezd társalgást. Hanem mellőzve mindezeket, törek-szenek minden erőből a szellemi tökéletesedés tetőpontjára jutni; írót, költőt, zene- és tudja Isten mi mindenféle művészet terén minél otthoniasabbnak, jártasabbnak lenni, hogy főcéljukat elérhessék, vagyis nevüket magasztalni, műveiket illetékes emberek által dicsérni hallják.

Engem is szegény, szerény falusi lányt magával ragadott az ár és úgy magamban sokat törtem a fejemet, hogy mi módon érhetném el, hogy nevem ne csak zsebkendőim szögletén legyen folyton társalgás, hanem valamely általam írt

mű alatt is. De mikép kezdjek hozzá? Miről írjak, hiszen nekem ehhez nincs meg a tehetségem, kiképzésem, a leány gimnáziumot nem láttam, belső világról fogalmam sincs. Nappal: ébren, éjszaka: álmaimban is csak ilyfajta gondolatokkal tépelődtem. Mit írjak, miről írjak? Sokszor igyekeztem szabadulni e nem nekem való gondolatától, sokszor „leostobáztam“ érte önmagamat. Azonban fejem makacs volt és nem engedte ki-röpülni az eszmét, mely már egyszer gyökeret vert benne. Ily gondolatokkal hajtottam fejemet pihenőre, tovább szöve azokat álmaimban, hogy reggel ébren megint folytassam tovább. Napok, hetek teltek el, de a dicsőség szomja nem csillapult bennem.

Egy vasárnap, szokásomtól eltérőleg, kis ebédutáni sziesztát tartottam, miközben szememet lehunyva, ismét gondolataimba merültem...

Nem tudom, mennyi ideig gondolkozhattam, mivel ábrándjaimból ajtókopogás riasztott fel. Vendégek jöttek. Két bálrendező volt, kik egy monolog előadására iparkodtak megnyerni. Kérésük teljesítését, a mint illik, kissé szabadkozva, de magamban örülve, megígértem, gondolván, hogy épen kapóra jött az alkalom, bemutathatom saját művemem, mert hát a monologot én fogom megszerkeszteni!

Ezek után nem is törtem sokáig a fejemet az előadandó monologon, gondolván, hogy minek leírni, hiszen már készen van a fejemben. Eddigi

nyugalommal vártam tehát a bál nagy és nevezetes napjának a megérkezését. Megjött az is.

A bálterem, mint az ujságírók mondani szokták, tündéri fényben ragyogott s teljes megelégedésére a máris kifáradt rendezőknek (hja, nem kicsi dolog egy valamirevaló bált rendezni!) diszes közönség gyűlt egybe. Három pont csakhamar lejárt a műsorból, negyediknek az én monologom következett. Nekem csak most jutott eszembe, hogy tulajdonképpen nem is tudom, mit fogok mondani; azonban a töprengésre nem sok időm maradt, mivel az egyik rendező karját nyújtá és én szépecskén az emelvényre sétáltam. Meghajtva magamat, monolog gyanánt a következő szavakat hallattam:

— Hölgyeim és uraim! (eddig azt hiszem, elég jól ment!) Önök ugy-e el vannak rákészülve, hogy én most monologot fogok előadni? Jogosan, hisz a programmban ez áll: 4. Monolog, előadja B. B. Én pedig azzal kezdem mondókámat, hogy életemben még soha nem monologizáltam, tehát, hogy kezdjem ezirányu működésemet ily diszes közönség előtt? (Persze, erre előbb kellett volna gondolni.) Betanultam volna egy, már más által megírt monologot! Ehhez nekem nincs türelmem! (Hogy adtam!?) De ha a t. közönségnek nem lesz unalmas meghallgatni, elbeszélem, hogy miket főztem (nem a konyhában) a fejemben:

Mivel mindenki haladni akar a korrall; aszszonyok, lányok, elmellőzik a főzőkanalat és íróknak csaknapról s nem egy sikerről is, én is

csak oly mennyiségre redukálja, mely lehetetlenné teszi annak élvezeti cikkszerű használatát.

A kedv tanulságai — többek közt — ezek. Szomorú tanulságok, sötét képek. — Ime a nemes erkölcsű székelység nagy nyomorában elkeseredik s veszedelmes méreghez nyúl, mely nem gyógyítja, de sirja felé viszi.

A kisipar jelentősége és jövője.

— Spaller József szakiskolai tanártól. —

Az iparnak és az ennek közvetítéséből élő kereskedelemnek az a feladata, az a szerepe az egyes államok életében: a mi a vérkeringés az emberi testszervezetben. A vérkeringés ugyanis, ha a maga munkáját rendesen, akadálytalanul végzi: *életerőssé, vidámmá teszi az életet.* A rendszeres, szakértelemmel végzett ipari munka és kereskedelem is *eleven, tevékeny* életet teremtenek az államok életében, a mely tevékenységnek áldásait milliók élvezik. Élvezik: az egyes családok. Élvezi a társadalom. Ott látjuk az ipar és kereskedelem áldásait a művelt nyugat nemzetek vagyoni haladásában s látjuk, *hogy a vagyonosodás*, mint nyitja meg a műveltség zsilipeit, hogy megtermékenyítse a nép lelkét, hogy gondolkozásában, érzületében egyaránt ipari emberré váljon. A kétszer-kettő négy igazságával mondhatjuk tehát azt: hogy az ipar fokozza a nemzeti vagyont, értékét, hogy a nyers termelésre emelő hatást gyakorol, hogy a nemzetközi kereskedelmet életre kelti s az egyes nemzetek szellemi érintkezésével, a műveltségnek, a haladásnak megbecsülhetetlen kincsében részesít.

Az iparnak életet a szükség, a kereskedelemnek a nyereség adott.

Mihelyt az első ember családi életet alapított, már azonnal kényszerítő hatalomként lépett fel a szükség a házfentartáshoz szükséges eszközök előállítására.

Első iparosokul a nőket tekinthetjük, a kik a maguk készítette primitív eszközeivel gondoskodnak a ház népének szükségleteiről. Midőn nehezebb munkákra kerül a sor, a nőt, mint az emberiném legelső iparosát, követi a férje. Így aztán fokozatosan kifejlődik az ipari tevékenységnek az alapja: a háziipar, mely évezredek folyamán az emberi izlés-, ügyességnek, a gondolkodásra és érzésre gyakorolt nemesítő nevelői hatásának, — ipari szempontból még maig sem eléggé méltányolt jeleit mutatja. Mikor jő el az az idő hazánkban, midőn a háziiparból, mint a nép e sajátos, magas értelmi fejlettségéről, nemesült izléséről tanuskodó alkotásaiból indul ki az

elgondoltam, hogy valóban kellemes érzéssel töltené el, ha az én nevem is ott diszelegne valamely általam írott mű alatt. De mit írjak és hogy kezdjem? Ez szeget ütött az én butácska „hajtartómba“. Megállt az eszem kereke, belerekedt a tudatlanság kátyujába, honnan kivontatni nehéz dolog, mivel hiányzik nálam az előképzettség vontató paripája. Igen és ezenkívül sok minden hiányzik még: . . .

Itt félbeszakította szavaimat az egyik rendező azt sugván (hangosan) nekem, hogy e sok számárság méltó befejezése lenne, ha most szépen levezetne a pódiumról. Akkor már nem „hiányozna“ semmi! Pedig hiányzott még egyéb is, hanem e hiány is hamarosan kivolt pótolva, mivel a közönség gunyos nevetésben, piszegésben adott kifejezést művem sikere iránti elismerésének. Mások, kikben a jobb érzés kerekedett felül, szánakozva tekintettek. . . . Én pedig csak álltam — mintha gyökeret vert volna lábam — és élveztem a diesöcségemet. . . .

Kinos zavaromból Ilona kis szolgálólányunk egített ki, nagy robajjal hullatván a padló deszkáira egy kosár akkor behozott kályhába való fát, melynek zaját növelte az is, hogy Ilonával együtt zuhant egy félrelépés következtében. . . . Más alkalommal rákiabáltam volna a „csendháborításért“, de most nagyot lélezelve csak annyit szóltam:

Hála Istennek, hogy fölébredtem!

Tehát csak álmotam az egészet. Azonban a kedvem elment adicsőségszerzéstől. Nem leszek ironő, maradjon a nevem csak a zsebkendőim szögletén.

ipari tevékenység, hogy az ipari munkákon ott lássuk a magyar jelleget, a magyar izlést.

Mihelyt az ipari tevékenység már nem csupán a család, a ház számára állította elő a felmerült szükségleteket, hanem azoknak értékesítésére is törekedett: az ipari munkásságnak egy új alakja lépett életbe: — az a bérpar.

A bér, mint a munka jutalma, melyet a házi iparos keresményeért kapott, már impulzust, kedvet adott arra, hogy iparcikkeink jobb árban való értékesítése céljából, vagy talán a beállott munkahiány miatt vándoruttra keljen s maga kínálja iparcikkeit. Így létesült a vándoripar, a melynek olykor igaz eredeti, nem egyszerszánalmas alakjait ma is láthatjuk a drótos-lótokban, az üvegező és abroncsozókban stb.

Az ipari foglalkozás megkívánta éles látás, a kereskedői szellem, a melynek minden egyes iparos emberben megkellene lennie, különösen most a 20-ik században, midőn még a levegőt is elszíjják előlünk, ha ügyesek, életrevalók nem vagyunk, mondom, midőn a vándoriparos látta, hogy valamely város és annak vidéke igen alkalmas iparcikkeinek értékesítésére: letette vándorbotját, tanyát ütött, s mert munkája itt szükségletet, amott kényelmet elégitett ki s mert munkája hova-tovább nagyobb mértékben a szépnek és izlésnek is a szolgálatába szegődik: megalakul fokozatosan, fejlődésében a legszigorubb törvényeket követve: a kézműipar. A kézműipar, mely egészen a 19-ik század közepéig az ipari tevékenységnek uralkodó alakja volt. Megalakul a kézműipar, mely, mint a mágnes a fémetek, úgy vonja magához a szükségleteit kereső népet; alapjait vetve meg a szellemi élet fejlődésére oly fontos városiéletnek. Hogy úgy mondjam, Magyarországon is a kézműiparosok szorgos munkája, verejtéke hordta össze azokat a köveket, a melyeken jelentékenyebb városaink, mint az ipar-és kereskedelem gócpontjai felépültek.

A kézműipar munkája nagyfontosságának tudatában, érdekeinek védelmére megalkotja aztán a céhrendszert, a melynek minden önző céljai mellett is hervadhatalanok az érdemei a kézműipar történetében. Csak egyet említek, a szabadipar lelketlen kontárjainak munkái: hogyan állhatnak meg a régi, a céhrendszer nevelte iparos mesterek és segédek remekei mellett. E téren ha fejlődést is látunk, látunk visszaesést is, mert mint a közmondás tartja: „Ki a minék nem mestere, megöloje annak.“

Királyaink fölismerve a kézműipar közgazdasági jelentőségét, anuak munkásait különböző kedvezményekben, kiváltságokban részesítik, hogy aztán annál nagyobb kedvvel, annál nyugodtabban folytathassák iparukat. Így fokozatosan kifejlődik hazánkban egy iparos társadalom, mely verejtékes munkájával egy dolgozni szerető, erkölcsös társadalmi osztálynak veti meg az alapját. A honalapításnak munkájában nem volt ugyan része ez osztálynak, de a magyar földnek a megtartásában, nemzetünknek a művelt, civilizált nemzetek sorába való emelésében övé az érdem; őt illeti a palma. Nemzeti történelmünk fénykorá: az ipar-és kereskedelem magas fokú fejlettségét is mutatja. Utóbbi az ok, előbbi az okozat. Midőn az ipari munka és a kereskedelem szünetel, pusztul a munkaerő: beáll nemzeti életünk hanyatlása. Az iparos kézimunkája nem küldhetett áldást többé nemzetünk tespedő életére.

(Fotyt. köv.)

Egyházi élet.

— **Egyházi estély.** A székelyudvarhelyi ev. ref. egyház ma, jan. hó 29-én d. u. 5 órakor, a ref. kollegium tornacsarnokában tartja negyedik egyházi estélyét. A rendezők a következő érdekes tárgysorozatot állították össze: 1. A gyülekezet éneke: Te benned biztunk 1. vers. 2. Elnöki megnyitó. 3. A nővér, Inezédi Lászlótól, szavalja Nosz Ilonka. 4. A XC. Soltár. Felolvasás, tartja: Doros Györgyné. 5. Egyházi ének Mendelszohntól, énekl: Bod Eteleka, harmoniumon kíséri: Morascher Hugó. 6. Szavalat. 7. Zárszó. 8. A gyülekezet éneke: Áld meg Ur Isten. Belépés ingyenes. Kegyes adományok a leányiskolai szegény gyermekek felsegélésére szívesen fogadtatnak. Rendezők: Bod Emma és Csánány Margit.

— **Értesítés.** Az ev. ref. egyházközségi adó-kivető bizottság az 1905 évi egyházi adó-kivetést befejezte. Az adózási lista jan. 29-től nyolc napon át a lelkészi hivatalban közszemlére ki van téve és a hivatalos órák alatt megtekinthető. — Székelyudvarhely, 1905. jan. 28. Lelkészi hivatal.

Ipar- és kereskedelem.

Faeladás. Erkeken a folyó hó 20 án megtartott árverés alkalmával a 2900 K-ra becsült fát Lootz Vilmos segesvári kereskedő 3040 K-ért vette meg. Ajánkoztak még Fritsch János korcsmáros Erked 3030 K és Kuharcz Ernő gőzmalom Héjjasfalva 2990 K árral.

Kolozsvár világitási kölcsöne. Kolozsvár sz. kir. város a Hideg-Szamos vizi erejének felhasználása mellett létesítendő elektromos központ költségeire 1,700,000 koronás kölcsönszerződést kötött a Magyar Jelzalog Hitelbankkal s egyben — a netalán szükségessé válандó kibővitések költségeinek fedezésére is — további 909000 koronás kölcsönre obciólevelet vett a banktól. Ezen kölcsönszerződést most a belügyminister jóváhagyta s a telepet építő munkákat már meg is kezdtették.

Irodalom.

Rákosi Jenő drámái. A „Budapesti Hirlap“ kiadóhivatala 20 kötetben gyűjtötte össze Rákosi Jenő drámáit, melyek most a karácsoni könyvpiacon jelentek meg. Negyven évi drámairói munkásság java halmozódott össze ezekben a csinos kötetekben és vele együtt új fejezete támadt a modern magyar drámairásnak. — 1864-ben, 22 éves korában írta meg „Ezopus“-át, a mely még ma is olyan hatású, mint negyven év előtt. Azóta folyton színre került egy-két esztendőnként, egy-egy drámája és mindegyikben más-más irányban vágott csapást csodás egyéniségének. — Nem tudjuk, hogy hatalmas, erős, önalkotta nyelvet, vagy egyéniségét és termékenységét becsüljük-e többre bennök. E munkáknak méltó bírálata maga egy tanulmány anyaga s mi csak a nyereséget irhatjuk ezuttal a magyar irodalom javára. — A husz kötet husz eredeti és két Aiszkülosz fordítást foglal magában, alakjuk olvasásra igen alkalmas, kicsi, és az ára hatvan korona. — Megrendelhető a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt.

Külömfélék.

— **Választások.** Az országgyűlési képviselő-választások vármegyénkben folyó hó 26-án folytak le igen izgalmas hangulat mellett. — A választási helyiségek területeit mindenütt katonaság, esendőrség, huszárok tartották megszállva s a kordonon át igazolvány nélkül senkit sem engedtek. Az asszonyok is politizáltak. Lépten-nyomon találkoztunk egy-egy verestollas amazonnal, aki tor-kaszakadtából éljenezte egyik-másik ellenzéki jelöltet. Sőt még a huszárokat is kihozták türelmükből s ennek tulajdonítható — hir szerint — hogy egy-két attakot megkockáztattak az oszolni nem akaró néptömmeggel szemben. Ezekről eltekintve, a választás mindenütt rendben történt meg. Székelyudvarhely városban Sz z a k á t s Zoltán új-párti, a Székelyudvarhely vidéki kerületben Dr K á l l a y Tamás függetlenségi, a székelykereszturi kerületben Gy á r f á s Endre új-párti, a homoródoklándiban Dr H i n l é d e r Fels Ernő függetlenségi és Oláhfaluban egyhangulag Dr D a n i e l Gábor szabadelvű párti választatott meg országgyűlési képviselőnek. Az ország 344 kerületéből nyilvánosságra jutott eredmény szerint 206 ellenzéki, 132 szabadelvűpárti és 5 nemzetiségi képviselőt választottak meg eddig. A Pester Lloyd szerint — „az ellenzék oly óriás többségben jött be, hogy a kormánynak már a disz-denseknek visszatérése esetén sem lehet többsége. Ebből következtetve azt mondja, hogy: „Magyarország olyan krízis és válság előtt áll, amilyenre negyven esztendő óta nem volt eset.“

— **A bíróság köréből.** A király D e m é n y Ferenc helybeli kir. törvényszéki bírót a VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírónak nevezte ki. Az igazságügyminiszter pedig J á n o s Domokos homoródoklándi lakos, ügyvédjelöltet a helybeli kir. ügyességi megfizetőnek rendelte ki.

— **Nőegyleti fillérestély.** A febr. hó 1-ei fillért Dózsa Sárika, Lányi Rózsika rendezik Szerepelnek: Nosz Ilonka szaval, Pécsi Jenő főispáni titkár felolvas, Burger Arthur róm. kath. gymn. tanár monologot ad elő. Ezen kívül a ref. kollegium négy tanulója kvartettet ad elő.

— **Ügyes kortesfogás.** Genielis és a maga nemében párját ritkító kortesfogásról kapunk hírt Oláhfaluból, melyet már azért is közlünk, mert az eset igen mulatságos, meg aztán tanulságos is. Oláhfaluban ellenzéki programmal Zombory Rikhard akart föllépni. Ki is jött Oláhfaluba, de Daniel Gábor kortesei egyszerűen elfogják. Az eset akként történt, hogy Zomborykocsija elé Daniel kortesei egy embert küldöttek azzal az utasítással, hogy állítsa meg a kocsit, mondja, hogy ő az ellenzék küldöttje és hogy az ellenzék a jelölt urat az egyik megnevezelt vendéglőben várja. Az uton ne álljon meg sehol, mert veszélyeztetve van az élete. Így is történt. Zombory ur a legsebebb hajtással végig száguldott Oláhfalun — a vendéglőig. A mint ide befordult a kocsija, Daniel kortesei rögtön elállták az összes ajtókat: az egér bent volt az egérfogóba. A katonaság is rögtön ott termett és a csoportosulni akarókat eloszlatta. Ez alatt Daniel főkortesei kisérve aszszonyakkal Zomboryval bent tárgyaltak és hogy hogy nem, lemondatták. Midőn ez megvolt, akkor Daniel Gábor egyik főkortese meghívta a jelölt urat vacsorára és éjjeli szállásra. Képzhető, hogy ekkor is el volt zárva a külvilág elől. A dolog vége az, hogy Zombory Rikhard másnap expedíátot Oláhfaluból és a bucsuzásnál a vendéglátó gazdának hálaadó szavakat rebegve, meghatottan távozott. Pedig — váltig mondogatják az oláhfalviak — meglett volna választva.

— **Kinevezés és áthelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszter a székelyudvarhelyi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez Major Ferenc iteni pénzügyi számtisztet — számellenőrnek kinevezte és az így üresedésbe jött pénzügyi számtisztai állásra Kozma Aladár dícsőszentmártoni pénzügyi számtisztet helyezte ide át.

— **Eljegyzés.** Valentsik Lajos eljegyezte Vajda Irmát városunkban.

— **Bod Károly süköi pap.** Bod Károly nyug. helybeli ev. ref. kollegiumi tanár és jelenleg szász régeni lelkész, mint örömmel értesülünk, a süköi ev. ref. egyházközségben a papi állást elfogadja, miután arra nagy lelkesedéssel hitfelei meghívták. Bod Károly — mint értesülünk — Szentgyörgy napkor foglalja el ezen állását.

— **Fillérestély.** A helybeli polgári önképző és segélyező-egylet e hó 30-iki (hétfői) fillérestélyén felolvas Birtalan Sándor aljegyző, monologot ad elő Sándor Ferenc, szaval Dózsa Sarolta, hegedűszólót játszik Loschdofer Jenő, dialogot adnak elő Berszán Ida és Birtalan Sándor aljegyző. Az estélyt Rudolf Irén, Rudolf Gizella, Nagy Kamil és Loschdofer Jenő rendezik.

— **Az etédi ifj. egyesület Rozsonday István tanítót az egyesület volt igazgatóját és megalapítóját, továbbá tarcsafalvi Pálffy Aladár nagybecskerek p. ü. ig. számtisztet és Szilágyi Béla jogszigorlót tiszteletbeli tagjául választotta az egyesületben kifejtett nagyfoku munkásságukért.**

— **A választás áldozata.** J a k a b Ignác oroszhelyi lakos a választás napján Székelyudvarhelyen derekasan ellátta magát és belefeküdt a szekérbe, hogy hazavigyék. Mire hazaérkezett halva találták, a mellette feküdt társát pedig sikerült felébreszteni.

— **A jótékony nőegylet** f. hó 22-én tartotta ez évi rendes közgyűlését. A közgyűlést Dr. Damokos Andorné, elnök nyitotta meg szép, lelkes szavakkal. Utána Nagy Elemér tikári jelentését olvasta fel, melyben tömör vonásokkal rajzolta az egylet működését. Az egylet az 1904-ik évben bevett 2652.04 fillért, kiadott 1886.80 fillért. Kiadásában szerepelnek az árva leányok taníttatása, 33 fiu és 23 leány elemi isk. tanuló felruházása,

szegények segélyezése, égettek segélye; úgy, hogy az egylet e segélyek címén kiadott 1800 koronát. A megmaradt összeg az egylet tőkéjét növeli, a mely most 19771 K 27 fillér. Ezután a megüresedett alelnöki és rendező elnöki állást töltötték be. Az elnököt özv. Szabady Ferencnével, a másodikat Demény Ferencnével. Majd az indítványok letárgyalása után elnök az ülést bezárja.

— **Közgyűlés.** A helybeli uri kaszinó ma d. u. 3 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését saját helyiségében.

— **Alkohol ellenes mozgalom.** E m b e r János vármegyénk köztisztviselőben álló, kiváló szorgalmu kir. tanfelügyelője, a Néptanítók Lapja legutóbbi jan. 19-iki számában ismertette az alkohol elleni küzdelem nagy fontosságát és az e téren eddig elért eredményeket, melyekről lapunk mult évi április 3-iki számában Gyerkes Mihály munkatársunk tanulmánya alapján mi is megemlékeztünk volt, felhívást bocsátott ki egy „Magyar abstinentes (alkohol ellenes) tanítók országos egyesületének“ szervezése tárgyában. Hogy e téren a tanítók tehetnek legtöbbet példaadásokkal és néppel való folytonos érintkezésük alapján szerzett befolyásukkal azt bizonyítani szükségesnek tartjuk, csupán örömmel fejezzük ki a fölötte, hogy vármegyénkben indult ki egy ilyen mérhetetlen nagy horderejű mozgalom, melynek kézzelfogható eredményei már a legközelebbi jövőben is meglátszanának népünk anyagi előhaladásán és erkölcsi épülésén. Mert mégis csak gondolkodni kell azon szomorú jelenségek, hogy vármegyénkben is a meglévő szeszgyáraink még felerészben sem tudják kielégíteni a szükségletet. Érdeklődő figyelemmel kísérjük e nemes célu mozgalom minden jelenségét.

— **Választások után.** A lezajlott választások után ismét rendes mederbe jutott a napi foglalkozás. Az ismerősök egymást értesítik a lefolyt választások epizódjairól, e célnak legjobban a képes levelező lapok felelnek meg, a melyekből e napokban óriási választék érkezett Betegh Pál könyv- és papirkereskedésébe. A sckujdon-ság között művész kártyák, genre, rokokó, virágos, alkalmi és helybeli képes kártyák vannak és kedvező vételnél fogva ezeket a legolcsóbb árak mellett árusítják.

— **A nagyapó zenélő órája.** Most jelent meg könyv piacon Major J. Gyulának kilenc gyermek zongora-darabja „A nagyapó zenélő órája“ cím alatt. Minden egyes darab jellegzetes kis genre-kép, mely a gyermekek kedélyvilágának teljesen megfelel és mely technikailag nem haladja túl képességeiket. Dallamos, hálás darabok, melyek előadásokra kiválóan alkalmasak. Az egész ciklus 6 koronáért, az egyes számok 1 koronáért kaphatók Betegh Pál könyv- és zeneműkereskedésében.

— **A „Fiumei kávébehozatali Társaság“** kolozsvári fioktelepe Mátyás királytér 12. szállit bérmentve és vámmentesen eredeti fiumei árakban kávé, teát, rumot, liqueuröket, csokoládét, cacao-t. „Kávé“ lapot ingyen küldünk.

Városi és helyközi telefon számunk 15.

Kiadja: Betegh Pál könyv-, papir-, író-, rajz- és zeneműkereskedése, könyv- és újságkiadó intézete.

Szerkesztői üzenetek.

B. II. A negyvennyolcas honvédek özvegyei közül nyugdíjigényrel az bir, aki beigazolja, hogy a) 1849. év végéig ment férjhez; b) férjét haláláig el nem hagyta s özvegyi állapotban él; c) feddhetetlen előéletű. Az özvegy néhai férjének honvédvoltát, ha a férj nyugdíjban részesült az ezt bizonyító irással kell igazolni. A folyamodást és mellékletei bélyegmentesek. A folyamodást a fősolgabírnónál kell benyújtani, aki a netán hiányzó kellekkel kiegészítve, hivatalos uton a miniszterelnökséghez terjeszti föl. Ha a kérelmező igazolt özvegy aggkora vagy egyéb viszonyai miatt a kérelméhez szükséges adatokat maga megszerezni nem tudja: kérésének jegyzőkönyvi felvétele mellett a szükséges adatokat hivatalból szerzik meg.

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bór nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Kiadó lakások. Batthyáni-téren (Ola-jos udvar) 2 szoba, konyha; Solyomossy-utcában 3 szoba, konyha, hozzátartozóival együtt kiadó. Szatácsület rendezés eladó. Értekezni: Bethlen-utca 85. Özv. Kertész Józsefnél.

Kiadó lakás. Szentimre-útca 14 szám alatt egy 8 szobás emeleti lakás a hozzá tartozókkal együtt Szent-György naptól kiadó. Értekezni ugyanott földszinten a tulajdonosnál.

7698—904. tkvi sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az Udvarhely-megyei takarékpénztár végrehajthatónak Lázár Ignác és társai végrehajtást szenvedők elleni 120 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében Lázár Ignác és Dánielnek a bétái 19. sz. tkvben A + 45, 46, hr. sz. ingatlanra 378 K, a 72. hr. sz. ingatlanra 16 K, a 366a, 366b, 366c, 368 hr. sz. ingatlanra 4 K, a 430, 431 hr. sz. ingatlanra 32 K, a 648 hr. sz. ingatlanra 2 K, a 747, 748 hr. sz. ingatlanra 3 K, az 1037, 1038 hr. sz. ingatlanra 2 K, az 1364 hr. sz. ingatlanra 5 K, 1545 hr. sz. ingatlanra 34 K, az 1628 hr. sz. ingatlanra 13 K, az 1764 hr. sz. ingatlanra 29 K, az 1768 hr. sz. ingatlanra 5 K, a 1761 hr. sz. ingatlanra 27 K, az 1776/2 hr. sz. ingatlanra 1 K, a 2108 hr. sz. ingatlanra 31 K, a 2142 hr. sz. ingatlanra 4 K, a 2200 hr. sz. ingatlanra 4 K, a 2240 hr. sz. ingatlanra 4 K, a 2462 hr. sz. ingatlanra 2 K, a 2480 hr. sz. ingatlanra 3 K, a 2499. hr. sz. ingatlanra 2 K, a 2699 hr. sz. ingatlanra 4 K, a 2825 hr. sz. ingatlanra 4 K, a 2955 hr. sz. ingatlanra 3 K, a 2981 hr. sz. ingatlanra 14 K, a 3117 hr. sz. ingatlanra 2 K, a 3210 hr. sz. ingatlanra 2 K, a 3298 hr. sz. ingatlanra 3 K, a 3414/2 hr. sz. ingatlanra 6 K, a 3461 hr. sz. ingatlanra 2 K, a 3694 hr. sz. ingatlanra 5 K, a 3781, 3784 hr. sz. ingatlanra 16 K, a 3920 hr. sz. ingatlanra 8 K, a 3992 hr. sz. ingatlanra 5 K, a 4063 hr. sz. ingatlanra 2 K, a 4313, 4323 hr. sz. ingatlanra 3 K, a 4336 hr. sz. ingatlanra 3 K, a 4280 hr. sz. ingatlanra 3 K, a 2683 hr. sz. ingatlanra 2 K, a 2732 hr. sz. ingatlanra 18 K, a 4657/1 hr. sz. 1 K, a 4659/1 hr. sz. ingatlanra 13 K kikiáltási árban a Nagy Rebeka javára bekebelezett élet-hossziglani haszonélvezeti jog fentartásával; ugyanezeknek a 26. sz. tkvben a 3705, 3706, 3707. hr. sz. ingatlanra 2 K. Lázár Dánielnek a 245. sz. tkvben 3573. hr. sz. ingatlanra 2 K.

Ugyanennek a 261. sz. tkvben a 269/1 hr. sz. ingatlanra 8 K kikiáltási árban az árverést elrendelte, s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi február hó 6-ik napján d. e. 9 órakor Béta községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak a ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóságtól. Székelyudvarhely, 1904. november 29.

MIHÁLY, kir. tszéki egyesbíró.

186—905. tkvi sz.

Hirdetmény.

Alsóboldogasszonyfalva község telekkönyvi (birtokszabályozás) agosítás következtében az 1869. évi 2579. I. M. szabályrendelethez képest átalakítottak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra, melyekre az 1886. évi 29. t. c. 1889. évi 38. t. c. és 1891. évi 16. t. c. cikkek és tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottak. E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítés és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1905. évi február hó 20-án fog kezdődni.

Felhívtnak az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottjaik által jelenjenek meg és a telekkönyvi tervezet elleni netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi te-

Schmidthauer-féle Igmándi keserűvíz, reggelenként felpohárral használva, meglepően gyors és nagy-szerű sikerrel pótolja otthon bármely évszakban a Karlsbadi és Marienbadi ivó-kúrát, gyomor és bélbajokban, úgyszintén elkövérédek, szívelhajasodás és azzal járó fulladásnál, sárgaság, máj és lépdeganatnál, cukorbetegség, csúsz és köszvényűnél stb. — Az „Igmándi“ hatásosságában egyéb keserű vagy hashajtó ásványvizek meg sem közelítik és saját érdekében cselekszik, ki helyette mást nem fogad el. — Utasítás mellékelve. — Kapható Székelyudvarhelyen Gergely János utóda TAMÁS BALAZS ur üzletében. Főszékföld és forrástulajdonos: SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerész, Komáromban. Egész üveg 50 f, félüveg 30 — Az egyedüli természetes keserűvíz. Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Fundatia pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.

